

АНГЛІЯ

Девіз:

Королівський девіз: «Dieu et mon droit» (фр.)
«Бог і моє право»

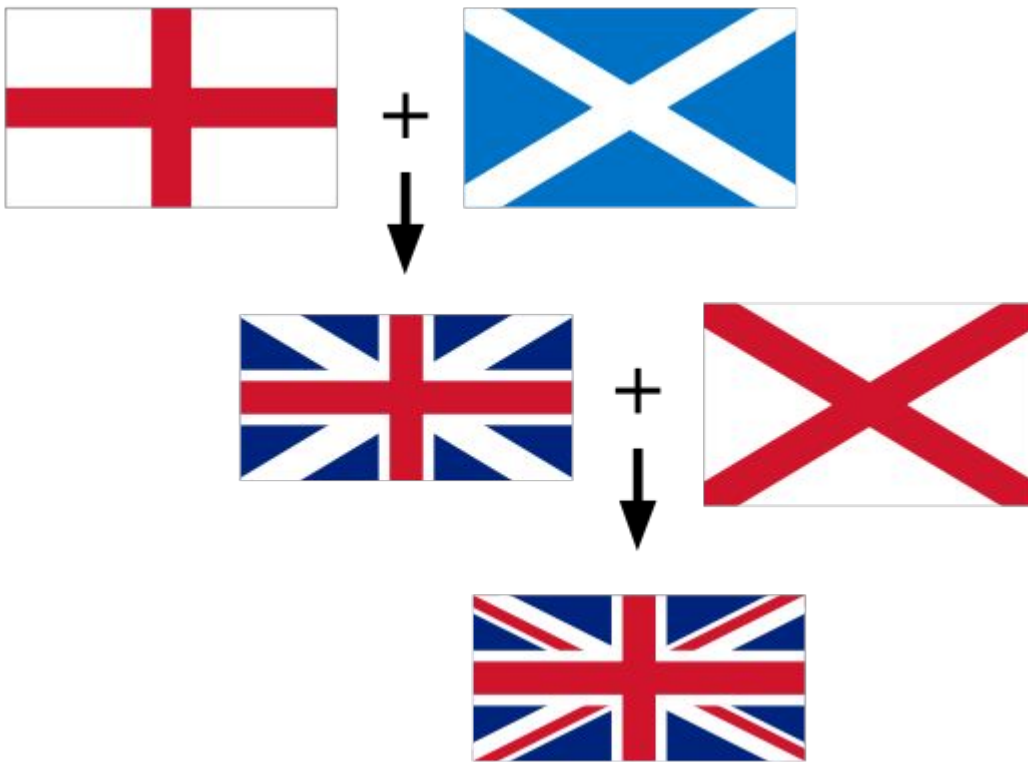
Гімн:

офіційно жодного;
де факто (як частина Сполученого
Королівства):
God Save the Queen

ГЕРБ І ПРАПОР АНГЛІЇ

- Велика Британія використовує як національний прапор королівський штандарт (названий Union Flag чи Union Jack). Правильні пропорції – 1:2. Версія, що застосовується британською армією, має пропорції 3:5. Назва «Юніон Джек» походить від англійської назви гюйс – прапора, піднятого на військових кораблях. Після прийняття у 1707 році Акту про Унію, об'єднання обох королівств у єдине Королівство Великої Британії, об'єднане знамено стало прапором нової держави. У 1801 році з прийняттям Акту про об'єднання Великої Британії та Ірландії було утворено Об'єднане королівство Великої Британії та Ірландії. До прапора додано символ Ірландії – хрест святого Патрика. При цьому білий шотландський та червоний ірландський хрест перетинаються відповідним чином. У такому вигляді прапор Великобританії й дійшов до наших днів.

ПОХОДЖЕННЯ ПРАПОРА

КОРОЛІВСЬКИЙ ГЕРБ ВЕЛІКОЇ БРИТАНІЇ

- це офіційний герб британського монарха (наразі – [Єлизавети II](#)). Інші члени королівської сім'ї й уряд країни використовують інші герби. Королівський герб трапляється в двох варіантах, один з яких використовується тільки в Шотландії.
- На звичайному варіанті герба дев'ять левів: сім на щиті (з них шість відповідають [Англії](#), і сьомий – Шотландії), один (у короні) зверху щита, й останній (теж у короні) підтримує щит справа. З двох левів у короні той, що підтримує щит, відповідають Англії, а інший стоїть на третій короні. З іншого боку щит підтримує закутий в ланцюг одноріг, який відповідає Шотландії.

ІСТОРІЯ ПОХОДЖЕННЯ

- Три леопарди (або леви, що йдуть насторожі) на червоному полі щита з'явилися за Річарда I. Гербовий щит з леопардами довгий час залишався єдиним символом Англії. В період. Сторічної війни Едуард III, на знак своїх претензій на французький трон, розділив щит і помістив в двох його чвертях поле із золотими ліліями — символ Франції.
- Яків I, що правив одночасно Англією й Шотландією, поповнює герб емблемами Шотландії - червоним левом - і Ірландії - золотою арфою.
- Фігури утримувачів щита впродовж століть неодноразово мінялися: сокіл, лебідь, білий кабан - нагрудний знак Річарда III, червоний валлійський дракон. З 1603 року на цьому місці затвердилися одноріг і коронований британський лев.

КОРОТКІ ВІДОМОСТІ

- **Найбільші міста:** Лондон, Бірмінгем, Йорк, Кембридж, Ковентрі, Лідс, Лестер, Манчестер, Ньюкасл, Ноттінгем, Оксфорд, Шеффілд;
- **Порти:** Брістоль, Дувр, Гарвіч, Ліверпуль, Портсмут, Саутгемптон;
- **Особливості:** мінливість клімату і розмаїтість форм рельєфу; висока густота населення – серед європейських країн тільки Нідерланди населені густіше;
- Площа – 244,8 тис. км². Населення – 60,4 млн осіб.
- Конституційна монархія – унітарна держава з автономними утвореннями (Англія, Шотландія, Уельс, Північна Ірландія, острів Мен і Нормандські острови). Столиця – Лондон.

Найбільші міста

Лондон

Йорк

Бірінгем

Ковентрі

Кембридж

ЕКОНОМІКА ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

- **Економіка Великої Британії** - 9-та економіка в світі по об'єму ВВП по ПКС (на 2013 рік). **Машинобудування** та **транспорт**, промислові товари та хімікати є основними статтями **експорту** Великої Британії. Починаючи з 70-их років ХХ століття, видобуток нафти не тільки дозволив скоротити **імпорт нафтопродуктів**, але й принесла значний прибуток в зовнішній торгівлі. **British Petroleum** є не тільки найбільшою корпорацією Великої Британії, але посідає друге місце у Європі.
- Велика Британія здійснює 10% світового експорту всіх послуг - банківських, страхових, брокерських, консультативних, а також у галузі комп'ютерного програмування.
- **Велика Британія** імпортує в 6 разів більше промислових товарів ніж сировини. Найзначнішим експортним партнером Великої Британії, поза межами **ЄС**, є **Сполучені Штати Америки**. Сім з десяти провідних постачальників товарів у **Велику Британію** - це країни **ЄС**.
- Провідним сектором британської економіки є сфера послуг яка займає 77,8% **ВВП** (2014). Темпи зростання цього сектору були на рівні 2% у 2013 році по відношенню до 2012 року. Лідуюче положення займає його фінансова складова, яка визначає спеціалізацію країни в системі міжнародних економічних відносин і **Лондон** є найбільшим світовим фінансовим центром. Тому це і є одна із провідних країн світу.
- **Фунт стерлінгів** (*англ. pound sterling*) — грошова одиниця **Великобританії**. 1 фунт = 100 **пенсів**. Символ: **£** (*лат. Libra* — **фунт**), код банку: GBP (Great Britain Pounds). В обігу перебувають банкноти в 5, 10, 20, 50 фунтів; монети в 1, 2, 5, 10, 20, 50 пенсів, 1, 2 фунти. Рідко зустрічаються монети ½, 25 пенсів і 5 фунтів.

АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПОДІЛ

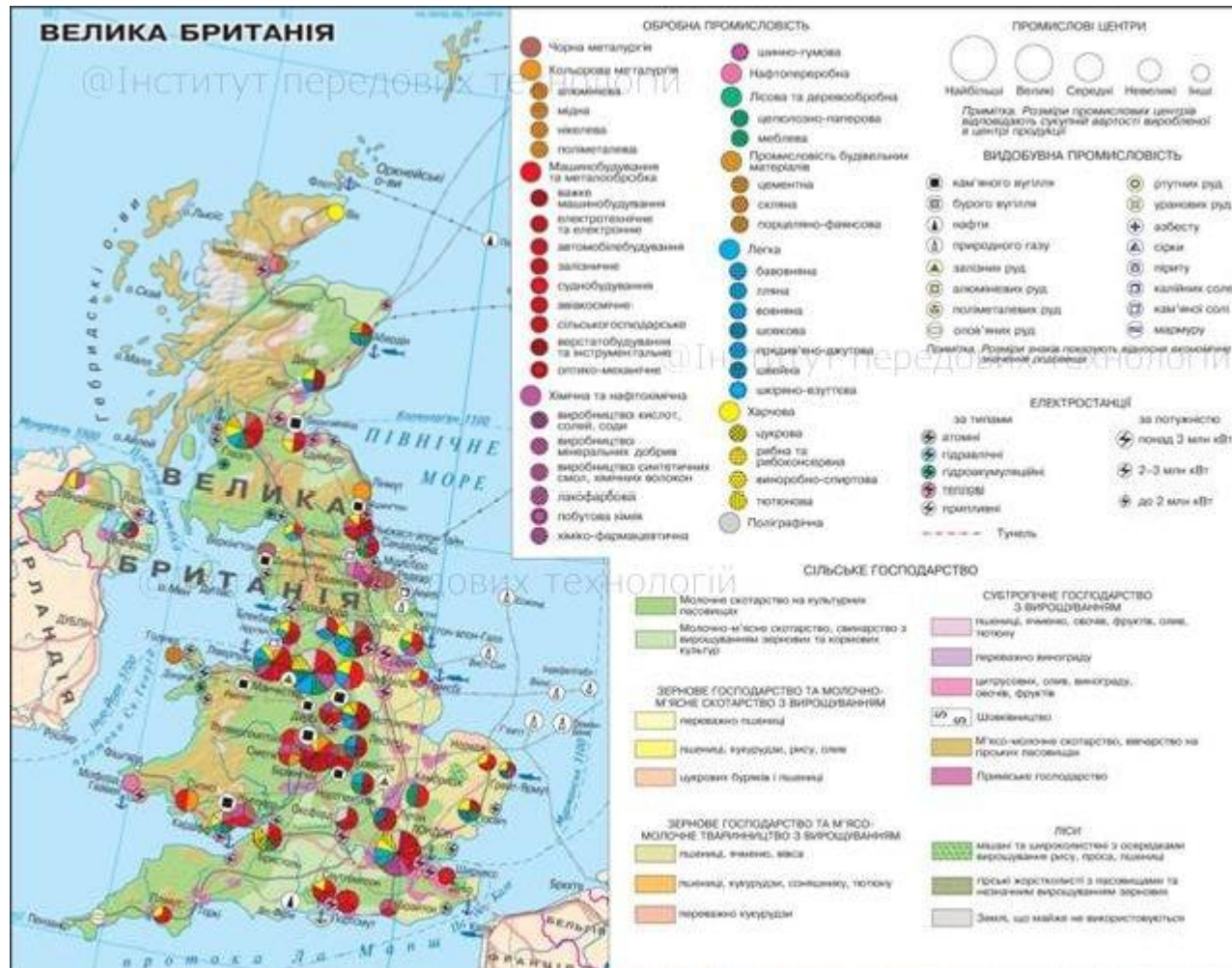

- Велика Британія – острівна країна у північно-східній частині Атлантичного океану, яка від материкової частини Європи відокремлена протокою Ла-Манш. Крім острова Велика Британія, до її складу входять північно-східна частина острова Ірландія та ряд невеликих островів. На заході держава межує з Ірландією, що понад 700 років була колонією Великої Британії. Її найближчі сусіди на материку – Франція та Бельгія. Велика Британія є членом ЄС, НАТО та інших інтеграційних об'єднань, що сприяє розвитку загальноєвропейського співробітництва.
- Велика Британія є центральною державою Співдружності – політичного та економічного об'єднання країн і територій, що раніше входили до Британської Імперії (49 держав і територій). До складу Співдружності входять 14 держав, серед них такі високорозвинені, як Канада, Австралія, Нова Зеландія*.
- Розташування Великої Британії на островах сприяє розвитку морського транспорту та виходу до міжнародних морських торговельних шляхів. Тунель, що прокладений у найвужчому місці протоки Ла-Манш, з'єднує Велику Британію з материком. Це суттєво поліпшує її ЄТП.

ПРИРОДНІ УМОВИ І РЕСУРСИ

- **Острів Велика Британія багатий на вугільні ресурси**, запаси яких на сьогодні дуже виснажені. Найбільші кам'яновугільні басейни — Йоркширський, Ньюкаслський (північ Англії) та Уельський. Значними є запаси нафти й газу (шельф Північного моря). У Британському секторі Північного моря зосереджені значні поклади нафти та природного газу. Велика Британія є єдиною з європейських країн "великої сімки", яка повністю забезпечує свої потреби власними нафтою і газом
- Надра острова містять невеликі запаси залізної руди у центральних узбережних частинах держави, свинцево-цинкових та олов'яних руд на півострові Корнуелл (південний захід Великої Британії). У центральній частині Англії є поклади кухонної та калійної солей.
- На водні ресурси держава порівняно багата (вологий клімат сприяє повноводності річок). Лише в центральній Англії спостерігається дефіцит водних ресурсів. Незначні гідроресурси сконцентровані на річках Шотландії та Уельсу.
- Запаси лісу в країні незначні. Лише 10 % її території покрито лісами і за рахунок власних ресурсів покривається лише 15 % потреби в деревині.
- У країні переважає рівнинний рельєф. Значні площі займають старі зруйновані гори (Кембрійські, Пенінські), які не мають істотного впливу на характер освоєння території.
- Клімат країни помірний морський з м'якою зимою, прохолодним літом. Він сприяє вирощуванню всіх культур помірного поясу. На західному узбережжі острова випадає 2000 мм опадів, а на східному — 600 мм опадів на рік.
- Велика Британія має обмежені ресурси сільськогосподарських угідь. Ґрунти держави досить родючі (бурі лісові, підзолисті), але вимагають значної кількості мінеральних і органічних добрив.
- На півночі Шотландії розміщений великий озерний край, що характеризується значними рекреаційними ресурсами.

КАРТА РЕСУРСІВ

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО

- **Велика Британія** має обмежені ресурси сільськогосподарських угідь - 19 млн. га, з них 7 млн.га орних земель. Ґрунти півдня країни є родючими за умови внесення значної кількості мінеральних і органічних добрив. Площа сільськогосподарських угідь скорочується у зв'язку із вилученням земель під міську забудову та видобуток корисних копалин. Для **Великої Британії** характерна наявність великих землевласників - лендлордів, які здають частини своїх земель в оренду фермерам (хоча частина фермерів вже викупили свої наділи і володіють ними на постійних правах). Більшість земельних площ зосереджена на фермах площею понад 100 га, однак понад 50% фермерів володіють невеликими ділянками площею до 30 га.

Сільське господарство **Великобританії** належить до найбільш механізованих у світі і має надзвичайно високу продуктивність при мінімумі залучених трудових ресурсів (1,4%). Країна має розвинену систему фермерських господарств (біля 250 тис) та потужних тваринницьких комплексів. Рівень самозабезпечення власними сільськогосподарськими продуктами зони помірного клімату за останні 20 років зріс із 68 до 85%. Обсяги виробництва таких продуктів, як зерно, яловичина, свинина, м'ясо птиці, яйця, молоко відповідають потребам споживання або й перевищують їх. Але багато важливих продуктів **Великобританії** доводиться завозити з інших країн, зокрема олію, цукор, пшеницю, бекон, яловичину та телятину. Таким чином, сучасне сільське господарство забезпечує населення країни продуктами харчування лише на 75%.

У структурі виробництва переважає *тваринництво* (60%) через наявність потужної природної кормової бази та обмеженість якісних ґрунтів для землеробства (розорано лише 23% площі країни). Основна галузь тваринництва - розведення великої рогатої худоби

ЕКСПОРТ І ІМПОРТ

- Експортуються переважно аерокосмічне обладнання, хімікати і фармацевтика, автомобілі, наукове та медичне обладнання, зброю і т.п. Близько третини продукції імпортується. У структурі імпорту переважають бавовна, сірка, шерсть, залізна руда, тютюн, продовольство та ін. Одна з найбільш розвинених форм зовнішньоекономічних зв'язків - діяльність і на ринку капіталу. Якщо раніше капіталовкладення направлялися в колоніальні країни, то зараз і в країни Європейського Союзу та інші економічно розвинені держави світу. Головні експортери капіталу - потужні монополії і транснаціональні компанії. Одночасно господарство Великобританії в чому залежить від іноземних інвестицій, серед яких переважають інвестиції США (2/3) і західноєвропейських країн.
- Основними торговими партнерами Великобританії є країни ЄС (Німеччина, Франція, Нідерланди), Норвегія, Японія та США, з якими вона має дефіцит торгового балансу.

ТРАДИЦІЇ

- Англійці — домосіди. «Немає місця кращого, ніж дім», — говорять вони. Коли вони не працюють, вони люблять проводити вихідні дні вдома з родиною. Англійці дуже люблять каміни, тому багато хто з них віддає перевагу відкритому вогню над центральним опаленням. Вони люблять жити в невеликих будинках з маленьким садом. Люди в усьому світі знають прислів'я: «Будинок англійця — його фортеця». Говорять, що англійці дотримуються традицій навіть у їжі. Вівсяна каша — страва, яку вони дуже люблять. Багато хто з них їдять вівсянку з молоком і цукром на сніданок. А от шотландці, приміром, ніколи не кладуть цукор у вівсяну кашу, вони завжди кладуть туди сіль. Між іншим, снідають в Англії між сьомою і дев'ятою годинами. Потім, між дванадцятою і другою годинами, настає час ланчу. У деяких англійських будинках ланч — найбільший прийом їжі за день, — вони їдять м'ясо чи рибу, овочі, фрукти чи пудинг. Удень, у «час чаю», англійці люблять випити чашечку чаю з молоком. Деякі англійці обідають пізно ввечері. На обід вони їдять суп, м'ясо чи рибу, овочі, пудинг чи фрукти. На вечерю в них звичайно склянка молока і тістечко чи чашечка чаю з бутербродом.
- Англійці — великі любителі чаю. Вони п'ють його багато разів на день. Деякі англійці п'ють чай за сніданком, під час ланчу, після обіду, у «час чаю» і за вечерю. Деякі англійські родини п'ють «вечірній чай» і обходяться без вечері. Під час «вечірнього чаю» вони їдять холодне м'ясо, хліб з маслом, тістечка і, звичайно, п'ють багато чаю. Англійці завжди п'ють чай з чашок і ніколи — зі склянок.

КУХНЯ

- **Англійська кухня не може конкурувати з такими вишуканими кухнями, як французька, італійська чи китайська за популярністю. Гострі на язик французи стверджують, що кухарями в пеклі слугують саме англійці та що не вмерти з голоду в Англії можна лише в тому випадку, якщо тричі в день їздити на континент. Часто й самі англійці говорять, що не занадто задоволено своєю кухнею. «Англійська кухня не має поняття про соуси. Ростбіф англійці готують без усяких спецій. Біфштекс жарять так довго, що він стає твердим, як підошва. І якщо станеться, що залишається м'ясний сік, то його зливають, щоб приготувати з нього ще й пудинг. А фарш — національна страва англійців, який вони готують з рубаного м'яса, — настільки несмачний, що його не може врятувати ніяка кількість перцю...».**

НАСЕЛЕННЯ

- Густота — 394.5 особи/км² (30 місце)
- Народжуваність — 11.8‰
- Смертність — 10.4‰
- Природний приріст — 1.4‰
- Тривалість життя:
 - чоловіки 75 років
 - жінки 80.5 років
- Міське населення — 89.5%
- Мова — англійська (понад 100 місцевих діалектів);
- Релігія: 50% протестанти, 10% католики, 40% інші.
- Національний склад населення — строкатий. Понад 80 % складають англійці, близько 4 % — уельські (валійці), 2 % — ірландці, близько 5,2 % — шотландці і понад 4 % — вихідці з держав Співдружності та ін.

РОЗСЕЛЕННЯ НАСЕЛЕННЯ

- **Великобританія** - одна з найбільш високо урбанізованих країн світу. В містах проживає близько 90 % населення, з них майже половина - у великих агломераціях, а 1/8 - у столиці з околицями (Великому Лондоні). Найбільш урбанізованою є південно-східна і центральна частини країни - між містами Лондон, Бірмінгем, Ліверпуль, Манчестер і Лідс. Поза цими агломераціями знаходяться ще три великі центри розселення: Ньюкасл, Глазго і Белфаст.
- Найбільшими конурбаціями є: Великий Лондон - 8,5 млн.осіб, Західний Мідленд - 2,3 млн.осіб, Великий Манчестер - 2,2 млн.осіб, Західний Йоркшир - 1,5 млн. осіб.
- Найбільшими містами **Великобританії** у їх адміністративних межах є: Лондон (7,2 млн.осіб), Бірмінгем (970 тис.осіб), Глазго (630 тис.осіб), Ліверпуль (469 тис.осіб), Лідс (443 тис.осіб), Шеффілд (440 тис.осіб), Едінбург (430 тис.осіб), Брістоль (420 тис.осіб), Манчестер (394 тис.осіб), Лейчестер (331 тис.осіб), Ковентрі (303 тис.осіб), Кінгстон-апон-Халл (301 тис.осіб), Бредфорд (293 тис.осіб), Кардіфф (292 тис.осіб), Белфаст (276 тис.осіб), Сток-он-Трент (259 тис.осіб), Вулвергемптон (251 тис.осіб), Ноттінгем (250 тис.осіб), Плімут (243 тис.осіб), Саутгемптон (234 тис.осіб).

ПРОМИСЛОВІСТЬ

- Промисловість [Великобританії](#) є провідною галуззю господарства і дає 1/4 валового національного продукту, у ній зайнято близько 1/6 населення країни. За обсягом промислового виробництва [Великобританія](#) посідає 7 місце у світі. Вугільна промисловість є традиційною галуззю економіки країни. Однак видобуток значно скоротився і на сьогодні країна перетворилася з експортера вугілля на його імпортера. Зниження обсягів видобутку вугілля спричиняє зменшення питомої ваги його в паливному балансі, зростання питомої ваги в ньому нафти, газу, ядерного палива. Велика Британія має потужну нафтопереробну промисловість (понад 20 підприємств). металургійному комплексі держави спостерігається падіння обсягів видобутку залізної руди і переорієнтація на імпорتنу сировину.
- Обсяги виплавки сталі, яка здійснюється тільки киснево-конверторним та електроплавильним способами, помітно скоротилися. Металургійні підприємства переважно розміщуються в узбережних містах, що розташовані в гірлах річок. Серед галузей кольорової металургії провідними є мідна, свинцево-цинкова (за виправкою свинцю понад 320 тис. т – третє місце у світі), алюмінієва.
- Підприємства з виплавки кольорових металів зосереджені здебільшого у портових містах, а також поблизу ГЕС у Шотландії та Уельсі. серед галузей машинобудування переважає виробництво технологічного устаткування, сільськогосподарських машин, тракторів, електротехнічних та електронних приладів і верстатів, автомобілів, суден, тепловозо- та електровозобудування тощо.

-

ПРОДУКЦІЯ

- ◉ Продукція британського машинобудування є конкурентоспроможною, але дорогою, що негативно позначається на експортних можливостях держави.
- ◉ Багатогалузева хімічна промисловість третину виробленої продукції постачає на експорт. Провідну роль відіграють виробництва, хімії органічного синтезу та нафтопереробної промисловості, які концентруються у портових містах. Підприємства, що виробляють мінеральні добрива, орієнтуються на споживача. Великими центрами хімічної промисловості є Лондон (багатогалузева хімія і фармацевтика), Фолі (нафтохімія) та інші міста центральної частини Англії та Шотландії.
- ◉ Підприємства целюлозно-паперової промисловості також зосереджені переважно у портових містах, орієнтуючись на довізну деревину.
- ◉ Легка промисловість є традиційною галуззю спеціалізації Великої Британії. Серед галузей легкої промисловості провідною є текстильна, яка зараз перебуває у стані депресії. Країна поступово перетворилася з експортера бавовняних тканин на їхнього імпортера.

ТРАНСПОРТ

- Великобританія - острівна держава, отже всі основні перевезення і торгівля проходять за допомогою морського і повітряного транспорту. основними транспортними вузлами служать морські порти (найбільші з них - Лондон, Саутгемптон, Ліверпуль, Гуль і Харидж).
- З континентом Великобританія зв'язана тунелем під протокою Ла-Манш, двома залізничними поромами (Дувр - Дюнкерк і Харидж - Остенде), і численними морськими автомобільними та пасажирськими поромами - з Данією, Швецією, Норвегією, Голландією і Францією.
- У внутрішніх вантажних перевезеннях найбільшу роль відіграє автомобільний транспорт. У Лондоні, Глазго, Ньюкаслі і Ліверпулі є метрополітен.
- До середини ХХ століття скорочувалася мережа залізниць, але зараз у зв'язку із зростанням пасажиропотоку починається її розширення (в 2013-му році перевезено рекордна чило пасажирів за весь час). Загальна довжина ліній близько 32 тис. Км, 1/3 ліній (у сільських районах) нерентабельна, але збережена з соціальних причин. Також падає значення річкового транспорту.
- Швидко розвивається авіаційний транспорт. З 1980-х рр. авіаперевезення пасажирів і вантажів зросли більш ніж утричі. British Airways - провідна міжнародна авіакомпанія. У країні налічується близько 450 цивільних аеропортів - найбільший з них Хітроу.

ТУРИСТИЧНІ МІСЦЯ

- ◎ Stonehenge
- ◎ Houses of Parliament and Big Ben
- ◎ London Eye

МІСЦЯ, ЯКІ ВАРТО ВІДВІДАТИ

- St. Paul's Cathedral
- Tower Bridge
- British Museum

A nighttime photograph of the London skyline. The Houses of Parliament and the Elizabeth Tower (Big Ben) are illuminated, with their lights reflecting on the water of the River Thames. A bridge with several arches is visible in the foreground. The sky is dark with some clouds.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!